

Achtereenvolgens passeren de volgende bewerkingen de revue.

1. Het ontbasten, een in het algemeen moeilijke bewerking in verband van uiteenlopende stamvormen.
2. Het spijten, dat alleen nog maar voor bepaalde doeleinden toegepast wordt (duigen, houten dakpannen enz.).
3. Het zagen, een zeer belangrijke bewerking uitgevoerd met zeer uiteenlopende gereedschapsvormen en machines. Het kenmerkende is dat de snede verkregen wordt door middel van de van tanden voorziene kant van een metalen zaagblad. Hieraan worden meer dan 200 bladzijden van het boek gewijd. De kettingzagen en frezen worden afzonderlijk behandeld.
4. Het snijden, een bewerking die in vele vormen uiteenvalt zoals het eigenlijke snijden, het schillen, schaven, frezen, draaien e.d. Het wordt besproken op ongeveer 400 bladzijden, waarbij de schrijver ook uitvoerig stilstaat bij de fabricage van finer, triplex en meubelplaat en de daarvoor benodigde lijmsorten.
5. Het boren, een voor veel doeleinden toegepaste bewerking, waarvoor gereedschap van een bijzondere vorm nodig is.
6. Het schuren, een bewerking om het oppervlak van het hout glad te maken, hetzij als laatste bewerking voor het beitsen, politoeren, lakken, schilderen en andere behandelingen die het oppervlak „veredelen”.

Ten slotte wijdt Vorreiter nog een hoofdstuk aan de veiligheidsmaatregelen, lawaai-bestrijding enz. in de bedrijven.

Samenvattend kan worden gezegd dat ook dit deel van het Holztechnologisches Handbuch weer een schat van gegevens bevat. Door sommige gebruikers van het boek kan het wellicht als een bezwaar worden aangevoerd, dat er veel formules en wiskundige afleidingen (meer dan 350) in voorkomen. Het is jammer dat enkele afbeeldingen van machines wat onduidelijk of te klein zijn, maar overigens niets dan lof voor deze zeer goed verzorgde aanwinst voor de houttechnologie.

Het boek heeft 887 bladzijden, 800 afbeeldingen, 84 tabellen, is uitgegeven door Georg Fromme & Co., Wenen en kost in halffinnen band S 840 ¹⁾.

¹⁾ De Oostenrijkse shilling is ongeveer 14 cent.

K. Griffioen,
Houtinstituut T.N.O.

Rectificatie

DE INVASIE VAN DE SATIJNVLINDER (*STILPNOTIA SALICIS* L.)

[145.7]

In het artikel „De invasie van de Satijnvlinder in Noordelijk België en Zuidelijk Nederland van 1954—1960” van de hand van L. Nef, voorkomende in dit tijdschrift 35 (6) 1963 (157—170) ware op bladzijde 169 na het staatje over de weerkundige gegevens te lezen:

Het weer was dus droger en warmer dan normaal, en dit zou volgens de huidige gangbare mening niet ongunstig zijn voor de *Stilpnotia*.

We bezitten geen enkele inlichting over de evolutie van de plaag gedurende de winterperiode 1959—1960. Misschien was dan de afname reeds begonnen. In ieder geval kan men de evolutie in de lente van 1960 niet toeschrijven aan natuurlijke vijanden (predatoren, parasieten, ziekten) noch aan ongunstige weersomstandigheden. Het is niet uitgesloten dat een verandering van genetische aard, die de voortplanting of de weerstand beïnvloedt, verantwoordelijk zou zijn voor het einde van deze invasie en dit volgens een procesus beschreven door Franz (1950). Dit laatste is slechts een veronderstelling.

Deze beschouwingen betreffen het geheel van de aangetaste zone in de twee landen, met uitzondering van een beperkt geval bij Boxtel, dat onder 4.1:1960 werd vermeld (blz. 164), waar eiparasieten een grote rol blijken te hebben gespeeld in het vernietigen van de *Stilpnotia*.